

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо взаємного
визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським
Союзом»

1. Мета

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом» (далі – проект акта) розроблено з метою впровадження технічних, організаційних та експлуатаційних вимог до кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються, спрямованих на забезпечення їх відповідності законодавству Європейського Союзу та створення передумов для взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом, а також для сприяння інтеграції України у світовий електронний інформаційний простір.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» (далі – Закон) до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, належить, зокрема забезпечення взаємного визнання українських та іноземних сертифікатів відкритих ключів та електронних підписів, що використовуються для надання юридично значущих електронних послуг; розроблення проектів рішень Кабінету Міністрів України з питань реалізації та впровадження ініціатив щодо тестування інноваційних схем, засобів і технологій електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, а також проведення оцінювання результатів таких ініціатив, здійснення інших визначених законом повноважень у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

Згідно з частиною першою статті 14 Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та про скасування Директиви 1999/93/ЄС довірчі послуги, що надаються постачальниками довірчих послуг, заснованими в третій країні або міжнародною організацією, визнаються юридично еквівалентними кваліфікованим довірчим послугам, що надаються кваліфікованими постачальниками довірчих послуг, заснованими в Союзі, якщо довірчі послуги, що походять з третьої країни або від міжнародної організації, визнаються за допомогою імплементаційних актів або угоди, укладеної між Союзом та третьою країною або міжнародною організацією відповідно до статті 218 Договору про функціонування Європейського Союзу.

Так, з метою визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом проектом акта забезпечується імплементація таких Імплементаційних регламентів Комісії (ЄС):

2015/1505 від 8 вересня 2015 р. про встановлення технічних специфікацій та форматів, пов'язаних із довірчими списками, відповідно до статті 22(5) Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку;

2025/1572 від 29 липня 2025 р. про встановлення правил застосування Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради щодо формату та процедур повідомлення про намір та перевірки стосовно початку надання кваліфікованих довірчих послуг;

2025/1570 від 29 липня 2025 р. про встановлення правил застосування Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради щодо повідомлення інформації про сертифіковані засоби кваліфікованого електронного підпису та сертифіковані засоби кваліфікованої електронної печатки;

2025/2162 від 27 жовтня 2025 р. про встановлення правил застосування Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради щодо акредитації органів з оцінки відповідності, які здійснюють оцінювання кваліфікованих надавачів довірчих послуг та кваліфікованих довірчих послуг, які вони надають, звіту про оцінку відповідності та схеми оцінки відповідності;

2025/2530 від 16 грудня 2025 р. про встановлення правил застосування Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту і Ради щодо вимог до кваліфікованих надавачів довірчих послуг, які надають кваліфіковані довірчі послуги.

Впровадження зазначених Імплементаційних регламентів Комісії (ЄС) в національне законодавство через механізми впроваджені в проекті акта дозволить забезпечити повну юридичну та технічну сумісність інфраструктури довірчих послуг України з вимогами Європейського Союзу.

Так, проектом акта передбачається визначити Міністерство цифрової трансформації єдиною контактною точкою для електронних довірчих послуг, а Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації єдиною контактною точкою відповідальною за нагляд та кібербезпеку відповідно до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 р. про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та про скасування Директиви 1999/93/ЄС для взаємодії з Європейською Комісією.

Також проектом акта унормовується обов'язкове використання у кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів унікального об'єктного ідентифікатора (OID), що підтверджує генерацію та зберігання ключів у сертифікованому засобі кваліфікованого електронного підпису чи печатки відповідно до вимог Європейського Союзу.

З метою початку надання послуг для взаємного визнання кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг мають подавати до центрального засвідчувального органу аудиторський звіт про відповідність європейським вимогам, виданий органом з оцінки відповідності, який акредитований в Європейському Союзі та інформацію про початок надання кваліфікованих електронних довірчих послуг.

Для актуалізації стандартів у сфері електронних довірчих послуг вносяться зміни в постанови Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 р. № 764 «Деякі питання електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг», від 13 вересня 2024 р. № 1062 «Про затвердження Порядку проведення процедури оцінки відповідності у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» та від 12 грудня 2023 р. № 1298 «Про затвердження вимог до форматів удосконалених електронних підписів та печаток, які використовуються для надання електронних публічних послуг, та вимог до створення та перевірки удосконалених електронних підписів та печаток, що базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів».

Проект акта також зобов'язує кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг повідомляти Мінцифри про будь-які зміни у наданні кваліфікованих електронних довірчих послуг за 1 місяць, а про намір припинити діяльність – за 3 місяці з обов'язковим регулярним переглядом плану припинення діяльності не рідше ніж один раз на два роки та забезпеченням фінансових гарантій відповідальності.

Також проектом акта затверджується форма надання відомостей про Довірчий список та про сертифіковані засоби кваліфікованого електронного підпису чи печатки для забезпечення взаємодії з Європейською Комісією, що відповідає вимогам Європейського Союзу.

З метою побудови прозорої, незалежної та гармонізованої із стандартами Європейського Союзу системи контролю якості надання послуг у сфері електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, проектом акта передбачається внесення комплексних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2024 р. № 1062 «Про затвердження Порядку проведення процедури оцінки відповідності у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг», зокрема в частині затвердження Порядку проведення процедури акредитації органів з оцінки відповідності у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг. Зазначений Порядок визначає чітку процедуру здійснення Національним органом України з акредитації акредитації органів з оцінки відповідності, які здійснюють оцінку відповідності кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та кваліфікованих електронних довірчих послуг, що ними надаються відповідності.

Разом з тим зазначений Порядок унормовує застосування інструменту акредитації з гнучкою сферою за державними стандартами у сфері оцінки відповідності, а також затверджує вичерпний перелік із понад 20 актуальних міжнародних стандартів для оцінювання всіх типів електронних довірчих послуг.

Також слід зазначити, що роботи з акредитації органів, які здійснюють оцінку відповідності кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг та послуг, що ними надаються, проводитимуться в межах штатної чисельності Національного органу України з акредитації та не потребуватимуть додаткових бюджетних коштів.

Реалізація проекту акта стане потужним стимулом для розвитку транскордонного цифрового ринку, значно підвищить рівень кіберзахисту національних інформаційних систем, мінімізує операційні ризики під час надання послуг та створить сучасні умови для безпечної і безперешкодної цифрової взаємодії громадян, бізнесу та державних інституцій України та держав – членів Європейського Союзу.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується затвердити:

Порядок реалізації експериментального проекту щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом;

Зміни, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України.

4. Правові аспекти

Правові підстави розроблення проекту акта та інші нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»;

Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856;

Положення про інтегровану систему електронної ідентифікації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2023 р. № 1150;

постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 р. № 764 «Деякі питання електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг»;

постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2024 р. № 1062 «Про затвердження Порядку проведення процедури оцінки відповідності у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг»;

постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2023 р. № 1298 «Про затвердження вимог до форматів удосконалених електронних підписів та печаток, які використовуються для надання електронних публічних послуг, та вимог до створення та перевірки удосконалених електронних підписів та печаток, що базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів»;

вимоги до Довірчого списку, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2023 р. № 844.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів та не матиме прямого чи опосередкованого впливу на їх надходження. Фінансування заходів, пов'язаних із реалізацією проекту акта, здійснюватиметься в межах видатків, передбачених Міністерству цифрової трансформації України за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері цифрової трансформації» (код 2901010).

Фінансово-економічні розрахунки до проекту акта додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект акта стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, відповідає положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Проект акта не містить положень, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті акта відсутні положення, що містять ознаки дискримінації чи створюють підстави для дискримінації.

У проекті акта відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Спрощення та прискорення інтеграції України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу, технічна та правова готовність національної інфраструктури до повноцінного транскордонного визнання електронних довірчих послуг відповідно до статті 14 Регламенту (ЄС) № 910/2014 (eIDAS); підвищення рівня кібербезпеки та стійкості державних інформаційних систем завдяки впровадженню сучасних європейських стандартів захисту даних.
Громадян та бізнес	Позитивний	Створення правових умов для майбутнього безперешкодного використання українських кваліфікованих електронних підписів та печаток на території Європейського Союзу; можливість укладання транскордонних контрактів та отримання публічних і приватних послуг в електронній формі онлайн.

**Міністр цифрової трансформації
України**

Оксана ФЕРЧУК